

Kaupunginhallitus oli antamassaan lausunnossa huomauttanut, että asiasta oli mm. tehty kolme eri aloitetta, jolloin asiaa oli käsitelty kaupunginvaltuustossa ja tultu siihen tulokseen, että yhdelle ainoalle lautakunnalle tuottaisi vaikeuksia käsitellä kaikkia niitä asioita, mitä kunnallishallintoon kuuluu. Sitäpaitsi joutui Esikaupunkien väestö osallistumaan kaupungin hallintoon, koska niiden asukasmäärä aiheutti vastaavan suhteellisen muutoksen valtuuston kokoonpanoon. Alueliitoksen tultua voimaan kaupunginhallitus oli v. 1946 (ks. s. 150) asettanut esikaupunkitoimikunnan antamaan lausuntoja ja tekemään aloitteita esikaupunkialueiden olojen kehittämiseksi. V. 1955 oli elimen nimenä esikaupunkineuvottelukunta. V. 1950 (ks. s. 101) olivat vt Saukkonen ym. tehneet aloitteen kunnallispiirien perustamisesta Esikaupunkeja varten. Kaupunginvaltuusto oli kuitenkin katsonut, ettei aloite antanut aihetta toimenpiteisiin. Myös v. 1955 (ks. s. 14) oli tehty asiaa koskeva aloite, jolloin vt Bruun ym. olivat ehdottaneet esikaupunkineuvottelukunnan korvaamista esikaupunkilautakunnalla. Kaupunginhallitus oli lausunnossaan puoltanut esikaupunkineuvottelukunnan muodostamista uudelleen siten, että kaupunginvaltuusto valitsisi jäsenet mainittuun elimeen. Kaupunginhallituksen ehdotus ei kuitenkaan saavuttanut määränemmistöä, joten asia raukesi. Sen jälkeen kaupunginhallitus päätti uudelleen v.ksi 1956 asettaa esikaupunkitoimikunnan, jonka toimintaohjeet hyväksyttiin ja jonka puheenjohtajaksi valittiin kaupunginjohtaja ja jäseniksi yhdeksän esikaupunkialueella asuvaa henkilöä. Vt Niemen tekemän aloitteen johdosta kaupunginhallitus oli vielä huomauttanut, että jos esikaupunkialueita varten perustettavalle elimelle annettaisiin hallinnollisia valtuuksia, olisi muilta hallintoelimiltä vastaavasti poistettava valtuudet hoitaa esikaupunkialuetta koskevia asioita. Toimeenpanovallan käyttö edellyttäisi myös tarvittavan määrän viranhaltijoita ja toimiston heitä varten, koska luottamushenkilöille tuottaisi vaikeuksia jatkuvien ja aikaa vievien tehtävien hoitaminen. Ei olisi kuitenkaan syytä laajentaa kaupungin hallintokoneistoa, koska se vain hidastaisi asiain käsittelyä. Esikaupunkitoimikunnan jäsenet oli valittu poliittisten voimasuhteitten perusteella ja heillä oli yleinen oikeus seurata asiain hoitoa ja kehitystä esikaupunkialueilla, joten se, että kaupunginvaltuusto valitsisi jäsenet, ei tulisi muuttamaan asiantilaa. Kaupunginhallitus oli ollut sitä mieltä, ettei tälläkään kerralla ollut aihetta perustaa erityistä esikaupunkilautakuntaa, vaan että vastaisuudessa huolehdittaisiin siitä, että esikaupunkitoimikunnan toimipiiriin kuuluvat asiat ohjattaisiin sen käsiteltäviksi, jolloin toimikunnan työ saataisiin myös mahdollisimman säännölliseksi. Kaupunginvaltuusto katsoi edellä selostetun riittäväksi selvitykseksi (26. 2. 177 §).

2. Rahatointa koskevat asiat

Obligaatiolainan ottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ottaa 100 mmk:n obligaatiolainan, sillä ehdolla että lainan kuoletusaika on 10 vuotta, että lainasta suoritetaan 7 $\frac{1}{4}$ %:n korko, että lainan pääoma ja korko sidotaan elinkustannusindeksiin ns. puoli-indeksiehdon mukaisesti ja että laina annetaan 99 %:n emissiokurssiin. Kaupunginhallitus oikeutettiin vahvistamaan yksityiskohtaiset lainaehdot ja laina hyväksyttiin käytettäväksi Hanasaaren voimalaitoksen rakennustöiden rahoittamiseen (12. 3. 250 §). Sisäasiainministeriö oli 16. 5. vahvistanut em. päätöksen (4. 6. 481 §).

Vielä kaupunginvaltuusto päätti ottaa 750 mmk:n obligaatiolainan, sillä ehdolla että lainan kuoletusaika on 10 vuotta, että lainasta suoritetaan 7 %:n vuotuinen korko, joka maksetaan kaksi kertaa vuodessa, että lainan kulloinkin erääntyvä korko ja kuoletus sidotaan elinkustannusindeksiin ns. puoli-indeksiehdon mukaisesti ja että laina annetaan 99 $\frac{1}{2}$ %:n emissiokurssiin. Kaupunginhallitus oikeutettiin vahvistamaan yksityiskohtaiset lainaehdot ja hyväksyttiin laina käytettäväksi voima-asemien ja sähköasemien rakennustöiden rahoittamiseen (19. 11. 862 §).

Samaa tarkoitusta varten kaupunginvaltuusto vielä päätti ottaa 750 mmk:n obligaatiolainan, kuoletusaika 20 vuotta, muuten samoilla ehdoilla kuin edellä, paitsi että laina annetaan 99 %:n emissiokurssiin (19. 11. 863 §).

Kansaneläkelaitokselta päätettiin ottaa 500 mmk:n laina, sillä ehdolla että lainasta nostetaan 300 mmk kertomusvuonna ja 200 mmk v. 1959, että laina kuoletetaan 15 v:n aikana, että lainasta suoritettava korko on aina 2 $\frac{1}{2}$ % korkeampi kuin maan kahden suurimman liikepankin hyvittävä, kuuden kuukauden irtisanomisen varassa olevan talletus-

tilin korko, kuitenkin vähintään 6 %, että laina sidotaan kotimaisten tavarain tukkuhintaanindeksiin ns. puoli-indeksiehdon mukaisesti sekä että lainaan nähden muutoin sovelletaan Kansaneläkelaitoksen 11. 8. päivätyssä kirjelmässä sekä siihen liittyvässä velkakirjaehdotuksessa mainittuja ehtoja. Lainamäärä hyväksyttiin käytettäväksi Hanasaaren höyryvoimalaitoksen rakennuskustannusten rahoittamiseen. Kaupunginhallitus oikeutettiin sopimaan yksityiskohtaisista lainaehdoista ja rahatoimisto oikeutettiin ylittämään kertomusvuoden talousarvion Velan kuoletus -pääluokkaan kuuluvaa määrärahaa Liitoskuntien lainat enintään 583 175 mk edellä tarkoitettujen lainajäännösten takaisin suorittamista varten ja pääluokan Korot ja lainakustannukset määrärahaa Liitoskuntien lainat enintään 4 820 mk em. lainajäännösten korkojen suorittamista varten (10. 9. 664 §). Sisäasiainministeriö vahvisti 7. 10. em. päätöksen (5. 11. 798 §).

Postisäästöpankilla päätettiin vielä ottaa samaa tarkoitusta varten 100 mmk:n laina, sillä ehdolla että lainasta suoritettava korko on enintään 2 ½ % korkeampi kuin se korko, jonka Postisäästöpankki kulloinkin maksaa kuuden kuukauden irtisanomisen varassa oleville talletuksille, että laina suoritetaan takaisin kolmen kuukauden kuluttua puolelta tai toiselta tapahtuneen irtisanomisen jälkeen, tai ellei irtisanomista tapahdu, että lainapääoma suoritetaan takaisin pankille yhtä suurina lyhennysmaksuina v:nä 1960—1969 kahdesti vuodessa, että laina sidotaan 25 %:sti elinkustannusindeksiin sekä että lainaan nähden muutoin sovelletaan Postisäästöpankin velkakirjaehdotuksessa mainittuja ehtoja. Kaupunginhallitus oikeutettiin sopimaan yksityiskohtaisista lainaehdoista (10. 9. 665 §). Sisäasiainministeriö oli 7. 10. vahvistanut em. päätöksen (5. 11. 799 §).

Lainan ottaminen valtiolta valmistavan poikien ammattikoulutalon rakennuskustannusten rahoittamista varten. Kaupunginvaltuusto päätti ottaa valtiolta 30 mmk:n suuruisen rakennuslainan, korko 3 %, sillä ehdolla että lainan vuotuismaksu viitenä ensimmäisenä vuotena käsittää vain sanotun koron, mutta että kuudennesta lainavuodesta lähtien suoritetaan 6 % alkuperäisestä lainamäärästä, josta vuotuismaksusta kulloinkin korosta ylijäävä osa luetaan lainan kuoletukseksi sekä lisäksi sillä ehdolla, että laina lankeaa maksettavaksi heti, jos ao. rakennusta lakataan käyttämästä lainan edellyttämään tarkoitukseen. Samalla kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä lainan käytettäväksi valmistavan poikien ammattikoulun talon II rakennusvaiheen rakennuskustannusten rahoittamiseen sekä oikeuttaa kaupunginhallituksen sopimaan yksityiskohtaisista lainaehdoista. Sisäasiainministeriö vahvisti ko. päätöksen 3. 11. (8. 10. 757 §, 3. 12. 886 §).

Lainan ottaminen omakotirakennustoimintaa varten. Kaupunginvaltuusto päätti asuntolainojen välittämistä varten omakotirakentajille ottaa valtiolta enintään 80 mmk:n suuruisen lainan, maksuaika yli viisi vuotta sekä 4. 12. 1953 annetussa asuntolaisissa edellytetyillä ehdoilla (17. 12. 963 §).

Merkittiin tiedoksi, että sisäasiainministeriö oli 16. 12. 1957 vahvistanut kaupunginvaltuuston 13. 11. 1957 (ks. s. 13) tekemän päätöksen, joka koski em. asuntolainojen välittämistä varten valtiolta otettavaa lainaa (15. 1. 17 §).

Pitkäaikaisten lainojen ottamista ja työllisyyden turvaamista koskeva vt Saastamoisen ym. aloite päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (24. 9. 736 §).

Maanhankintalain mukaisten valtion velkasitoumusten kattaminen. V:n 1957 talousarvion tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokkaan kaupunginvaltuuston käytettäväksi Edeltä arvaamattomia pääomamenoja varten merkityistä määrärahoista myönnettiin 29 068 600 mk kaupungin v. 1957 saamien valtion velkasitoumusten kattamista varten (29. 1. 102 §).

Uusille oppikouluille myönnettävien rakennuslainojen ehtojen määrittäminen. Kaupunginvaltuusto päätti, että talousarvioon lainojen myöntämistä varten yksityisille oppikouluille uusien opetustilojen rakentamiseen merkityistä määrärahoista lainoja myönnettäessä oli noudatettava seuraavia ehtoja:

1) Lainaa voidaan samalle anojalle myöntää enintään 10 mmk uusien opetustilojen rakennuttamista varten. Lainaa ei kuitenkaan myönnetä oppikoululle, jonka uudis- tai lisärakennuksen rakennustyöt on saatettu siihen vaiheeseen, että uudis- tai lisärakennus on otettu taikka olisi voitu ottaa tarkoitettuun käyttöön ennen laina-anomuksen tekemistä. Mikäli lainaa anotaan uudis- tai lisärakennukseen, jonka rakentamista ei ole aloitettu ennen laina-anomuksen tekoa, voidaan laina myöntää vain, jos esitetään riittävät takeet siitä, että rakennustyö saatetaan sen kalenterivuoden aikana, jolloin anomus on jätetty,

vesikattovaiheeseen tai että lisätilojen rakentamisen kysymyksessä ollessa suunnitelmasta toteutetaan mainittuna aikana vähintään 50 %.

2) Lainan korko määräytyy helsinkiläisten säästöpankkien ensimmäistä kiinnitystä vastaan myöntämistä lainoista perimän koron mukaisesti.

3) Laina on kuolettava 20 v:n aikana yhtä suurin vuotuisin kuoletusmaksuin. Edellyttäen, että laina voidaan siirtää rahalaitokseen, on lainansaaaja kuitenkin velvollinen maksamaan kaupungin niin vaatiessa lainan takaisin kuoletusajan kestäessäkin 6 kuukauden irtisanomisaajan jälkeen.

4) Lainan korko ja kuoletus on suoritettava puolivuositain toukokuun ja marraskuun viimeisenä päivänä.

5) Laina sidotaan kotimaisten tavarain tukkuhintaindeksiin siten, että perusindeksinä pidetään kaksi kuukautta ennen lainan myöntämistä sattuvan kuukauden pistelukua ja tarkistusindeksinä kutakin eräpäivää (31. 5. ja 30. 11.) edeltäneen maaliskuun ja vastaavasti syyskuun pistelukua. Jos tarkistusindeksi on perusindeksiä suurempi, korotetaan kulloinkin erääntyvä korko- ja kuoletuserän perusmäärä yhtä monella prosentilla kuin luku kaksi (2) täysiä kertoja sisältyy indeksin nousua osoittavaan prosenttilukuun. Jos tarkistusindeksi on perusindeksiä pienempi, ei indeksiehtoa sovelleta.

Jos maksu viivästyy tai tapahtuu irtisanomisen nojalla muulloin kuin edellä mainittuina säännönmukaisina maksupäivinä, pidetään tarkistusindeksinä sitä pistelukua, joka on laskettu kaksi kuukautta ennen maksupäivää sattuvalla kuukaudella.

Jos kotimaisten tavarain tukkuhintaindeksin laskeminen lopetetaan tai jos sen laskuperusteita muutetaan sillä tavoin, että indeksi saa oleellisesti toisenlaisen sisällön, eivätkä lainanantaja ja lainanottaja voi sopia sen korvaamisesta jollakin muulla tavalla, on molemmilla oikeus irtisanoa laina heti takaisin maksettavaksi sen määräisenä kuin laina indeksin laskemisen loppuessa tai edellä mainitulla tavalla muuttuessa pääomansa ja korkonsa suhteen oli.

6) Lainan pääoman ja koron vakuudeksi on luovutettava asianomaiseen kiinteistöön kiinnitettyjä haltijavelkakirjoja, joiden tulee nauttia sellaista kiinnitysetuoikeutta, joka yhdessä muiden kiinnitysten kanssa, oppikoulutontin kauppaehtoihin liittyvän indeksiehdon vakuudeksi tarkoitettua kiinnitystä kuitenkin huomioon ottamatta, nousee enintään 90 %:iin kaupunginvaltuuston koulun rakennuslainojen takaisin maksamisesta annettavia kaupungin takauksia koskevan päätöksensä yhteydessä hyväksymistä koulu-kiinteistön hankintakustannuksista tontteineen ja rakennuksineen sekä kiinteine kalusteineen, mutta kouluirtaimistoa huomioon ottamatta. Mikäli kaupungin täytetäkausta ei ole pyydetty, lasketaan mainittu 90 %:n määrä kaupunginhallituksen hyväksymistä, edellä tarkoitetuista hankintakustannuksista. Indeksiehdon vakuudeksi luovutettavan kiinnityksen tulee nauttia kaupunginhallituksen hyväksymää etuoikeutta.

Mikäli oppikouluille on myönnetty kaupungin täytetäkaus enintään edellä mainittuun määrään saakka, on takausmäärä alennettava kaupungin myöntämää lainaa vastaavalla määrällä. Kaupungin lainan tultua maksetuksi voidaan täytetäkaus korottaa jälleen entiseen määräänsä.

7) Myönnetty laina saadaan maksattaa jo rakennusaikana sillä ehdolla, että uudisrakennuksen kysymyksessä ollessa on rakennuksen oltava vähintään vesikattovaiheessa ja lisätilojen rakentamisen kysymyksessä ollessa tulee suunnitelmasta olla toteutettuna vähintään 50 %. Kaupunginhallitus oikeutettiin myöntämään lainat sekä antamaan tarkempia määräyksiä yksityiskohtaisista lainaehtoista (12. 3. 251 §).

Lainan myöntäminen Ranskalaisen Koulun Kannatusosakeyhtiölle. Tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan lukuun Muut sijoitukset kuuluvista määrärahoista Lainojen myöntäminen yksityisille oppikouluille kaupunginvaltuusto myönsi 3 mmk Ranskalaisen Koulun Kannatusosakeyhtiön koulurakennuksen rakennuskustannuksia varten. Lainaehdot olivat kaupunginvaltuuston 12. 3. vahvistamien ehtojen mukaiset, vaikka koulurakennuksen rakennustyöt olivat siinä vaiheessa, että rakennus oli voitu ottaa tarkoitettuun käyttöön. Kaupunginhallitus oikeutettiin päättämään yksityiskohtaisista lainaehtoista ja kiinnitysvakuudesta (7. 5. 429 §).

Lainan myöntäminen Helsingin Kauppakoulu Oy:lle. Kaupunginvaltuusto päätti myöntää em. pääluokkaan Edeltä arvaamattomia pääomamenoja varten merkityistä käyttövaroistaan Helsingin Kauppakoulu Oy:lle 1 mmk:n lainan em. ehtojen mukaisesti. Kau-

punginhallitus oikeutettiin päättämään yksityiskohtaisista lainaehdoista sekä lainan takaisin maksamisesta annettavasta vakuudesta (18. 6. 562 §, ks. s. 53).

Lainan myöntäminen Helsingin Käsityönopettajaopistolle. Kaupunginvaltuusto päätti myöntää Helsingin Käsityönopettajaopiston säätiölle uuden koulutalon autotallitilojen rakentamista varten 27 mmk:n lainan sellaista vuotuista korkoa vastaan, joka $2\frac{3}{4}\%$:lla ylittää Helsingin säästöpankkien kulloinkin yleisesti noudattaman korkeimman kuuden kuukauden talletuksista maksettavan koron, sekä muuten mm. seuraavilla ehdoilla:

1) laina on suoritettava takaisin, maksuaika 40 v, yhtä suurina vuotuisina kuoletusmaksuina siten, että ensimmäinen kuoletuserä on kuitenkin suoritettava vasta 31. 12. 1959,

2) lainan pääoma ja korko sidotaan viralliseen kotimaisten tavarain tukkuhintaindeksiin kaupunginhallituksen tarkemmin määrättävällä tavalla,

3) säätiö sitoutuu varaamaan kaupungille, sikäli kuin kaupunki niin vaatii, yhteensä n. 875 m²:n suuruiset autotallitilat koulurakennuksesta kiinteistölautakunnan hyväksymillä vuokraehdoilla,

4) lainan maksamisesta on annettava kaupunginhallituksen hyväksymä kiinnitysvakuus.

Kaupunginhallitus oikeutettiin vahvistamaan muut yksityiskohtaiset lainaehdot.

Tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokkaan lukuun Muut sijoitukset kuuluvista määrärahoista »Lainojen myöntäminen yksityisille oppikouluille uusien opetustilojen rakentamista varten» myönnettiin 27 mmk lainan suorittamista varten (15. 1. 38 §, ks. s. 15).

Suomen Mustalaislähetys -nimiselle yhdistykselle myönnettiin samoista määrärahoista 4.5 mmk romaanilasten lastenkodin rakentamista varten. Lainan korko oli 7 %, maksuaika 20 v siten, että lainamäärästä oli vuosittain kuoletettava 225 000 mk, ensimmäisen kerran kertomusvuonna. Lisäksi sidottiin laina kotimaisten tavarain tukkuhintaindeksiin ja oli sen vakuudeksi luovutettava kaupunginhallituksen kiinnitysvakuus. Rakennettavasta laitoksesta oli kaupungin käyttöön luovutettava vähintään 10 hoitopaikkaa 20 v:n ajaksi. Kaupunginhallitukselle myönnettiin oikeus vahvistaa muut lainaehdot (15. 1. 39 §).

Suomen Punaiselle Ristille myönnettyjen eräiden lainojen järjestely. Kaupunginvaltuusto päätti oikeuttaa Suomen Punaisen Ristin maksamaan kaupunginvaltuuston v. 1930 ja v. 1942 (ks. s. 162, 17, 32) tekemien päätösten mukaisesti myönnettyjen 6.7 mmk:n, 234 000 mk:n ja 8.7 mmk:n suuruisen lainojen lainamäärät kaupungille viimeistään 1. 3. 1968, sillä ehdolla että lainojen maksamattomille pääomille suoritettaisiin 1. 3. lukien 5 %:n vuotuinen korko, joka oli maksettava puolivuositain 30. 6. ja 31. 12. (12. 3. 253 §).

Suomen Matkailijayhdistyksen saamien lainojen maksaminen. Kaupunginvaltuusto päätti, että Ehrensverd-Seuralle Suomenlinnan alueella ylläpidettävän ravintolan rakentamista sekä eräiden muiden rakennustöiden suorittamista varten v. 1947 (ks. s. 13) myönnetystä 12 mmk:n lainasta, v. 1949 (ks. s. 13) myönnetystä 6 mmk:n lainasta sekä v. 1950 (ks. s. 15) myönnetystä 7 mmk:n lainasta jäljellä olevien, yhteensä 19 mmk:n loppuerien kuoletukset saatiin suorittaa kukin erä viisi vuotta alkuperäisten lainaehtojen mukaista määräaika myöhemmin, joten lainojen tuli olla kuoletettuja viimeistään v. 1980, kaikki sillä ehdolla että alkuperäisten lainaehtojen mukaisten maksupäivien ja todellisten maksupäivien väliseltä ajalta suoritettaisiin kullekin kuoletuserälle 10 %:n vuotuinen korko sekä että Ehrensverd-Seura ja Suomen Matkailijayhdistys sitoutuvat pysyttämään Suomenlinnan matkailuhuollosta v. 1948 (ks. s. 95, 134) tekemänsä sopimuksen voimassa vähintään v:n 1980 loppuun (10. 9. 673 §).

Oy. Mankala Ab:n lainojen takaaminen. Kaupunginvaltuusto päätti oikeuttaa kaupunginhallituksen uudistamaan kaupungin antaman omavelkaisen, yhteisvastuullisen takauksen Oy. Mankala Ab. -nimisen yhtiön Kansaneläkelaitokselta saaman 55 mmk:n suuruisen obligaatiolainan pääoman ja sille maksettavan koron sekä Kansaneläkelaitokselle lainasopimuksesta ehkä aiheutuvien kustannusten maksamisen vakuudeksi (10. 9. 669 §). Sisäasiainministeriö vahvisti 30. 9. edellä selostetun päätöksen (22. 10. 765 §).

Myöhemmin kaupunginvaltuusto vielä päätti oikeuttaa kaupunginhallituksen uudistamaan ne takaukset, jotka kaupunginvaltuuston v. 1948 ja v. 1949 (ks. s. 15, 14) tekemien päätösten perusteella oli annettu Oy. Mankala Ab:lle yhtiön Postisäästöpankilta saamien, pääomamääriltään 120 mmk:n, 55 mmk:n ja 35 mmk:n suuruisen lainojen pääomien

ja niille maksettavan koron sekä lainanantajalle lainasopimuksesta ehkä aiheutuvien kustannusten maksamisen vakuudeksi sekä

suostua takaajan ominaisuudessa siihen, että pääomamäärältään 120 mmk:n lainan vakuudeksi luovutettuja, kertomusvuonna kiinnitettyjä haltijavelkakirjoja saatiin käyttöä myös pääomamäärältään 55 mmk:n sekä 35 mmk:n suuruisten lainojen vakuudeksi. Päätös alistettiin sisäasiainministeriön vahvistettavaksi (10. 12. 943 §).

Jääkenttä-säätiön rakennuslainan takaaminen. Kaupunginhallitus oikeutettiin antamaan kaupungin omavelkainen takaus Jääkenttä-säätiön pääomamäärältään enintään 15 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta ja ministeriö vahvisti 1. 7. ko. päätöksen (4. 6. 498 §, 10. 9. 640 §).

Katrinayhdistyksen rakennuslainojen takaaminen. Kaupunginvaltuusto oikeutti kaupunginhallituksen antamaan kaupungin täytetakauksen tai harkitsemiensa lainojen osalta kaupungin omavelkaisen takauksen Katrinayhdistys-nimisen yhdistyksen enintään 20 mmk:aan nousevien vanhainkotirakennuksen rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta sillä ehdolla,

että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan yhdistykselle vuokratun korttelin n:o 29008 tontin n:o 5 vuokraoikeuteen ja vuokra-alueella oleviin rakennuksiin kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parasta kiinnitysetuoikeutta heti tontin vuokramaksun sekä tontin kunnossa- ja puhtaanapitokustannusten vakuudeksi otettujen kiinnitysten jälkeen,

että indeksiehtoisten lainojen ollessa kysymyksessä takaus koskee vain alkuperäistä lainamäärää,

että vanhainkotiin otetaan vain helsinkiläisiä hoidettavia.

Sisäasiainministeriö vahvisti 27. 10. ko. päätöksen (10. 9. 666 §, 19. 11. 846 §).

Työkeskus Toimelan Tukiyhdistyksen lainojen takaaminen. Kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunki sitoutuu omavelkaiseen takaukseen Työkeskus Toimelan Tukiyhdistyksen enintään 16 mmk:n lainojen pääomien ja korkojen takaisin maksamisesta, sillä ehdolla että lainat käytetään yhdistyksen ylläpitämän vapaapiston huoneiston ostamiseen sekä että yhdistyksen omistamat Oy. Pursimiehenkatu 8 -nimisen yhtiön osakkeet luovutetaan kaupungille ensisijaiseksi käteispanniksi niistä suorituksista, joihin kaupunki em. takauksen perusteella voi joutua. Myöhemmin oli käynyt ilmi, että asunto-osakeyhtiö oli merkitty kaupparekisteriin Asunto Oy. Albertinmäki nimisenä, joten yhtiön oli luovutettava käteispanniksi vm. yhtiön osakkeet. Sisäasiainministeriö oli vahvistanut kaupunginvaltuuston em. päätöksen 21. 3. (26. 2. 191 §, 23. 4. 341 §).

Oppikoulujen rakennuslainojen takaaminen. Kaupunginvaltuusto päätti vahvistaa Käpylän Yhteiskoulun Talo Oy:n koulurakennuksen lisärakennuksen hankintakustannuksiksi 49.6 mmk kiinteine kalusteineen, mutta kouluirtaimistoa lukuun ottamatta sekä oikeuttaa kaupunginhallituksen antamaan kaupungin täytetakauksen tai kaupunginhallituksen harkitsevien lainojen osalta omavelkaisen takauksen yhtiön pääomamäärältään enintään 34 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta sillä ehdolla,

että rakennuksen lopulliset rakennuspiirustukset, työselitykset ja kustannusarvio alistetaan kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi,

että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan yhtiölle vuokratun Käpylän korttelin n:o 899 tontin n:o 1 vuokraoikeuteen ja vuokra-alueella oleviin rakennuksiin kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka nauttivat kaupunginhallituksen määräämää kiinnitysetuoikeutta ja

että indeksiehtoisten lainojen ollessa kysymyksessä, takaus koskee vain alkuperäistä lainamäärää.

Sisäasiainministeriö vahvisti em. päätöksen 24. 5. (23. 4. 370 §, 18. 6. 524 §).

Svensk Förening i Äggelby -nimisen yhdistyksen koulurakennuksen uuden voimistelutalon ja juhlasalisin rakentamiskustannukset vahvistettiin 30 mmk:ksi kiinteine kalusteineen, mutta kouluirtaimistoa lukuun ottamatta. Kaupunginhallitus oikeutettiin antamaan kaupungin täytetakaus tai kaupunginhallituksen harkitsevien lainojen osalta omavelkainen takaus yhtiön pääomamäärältään enintään 30 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta, sillä ehdolla

että lisärakennuksen lopulliset rakennuspiirustukset, työselitykset ja kustannusarvio alistetaan kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi,

että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan tarkoitettuun koulurakennustonttiin

kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 30 mmk:n jälkeen kiinnitetyt velkakirjat ja

että indeksiehtoisten lainojen ollessa kysymyksessä, takaus koskee vain alkuperäistä lainamäärää. Sisäasiainministeriö vahvisti 8. 10. kaupunginvaltuuston päätöksen (10. 9. 668 §, 5. 11. 801 §).

Viipurin Realikoulu Oy:n toimesta rakennettavan koulurakennuksen hankintakustannukset päätettiin vahvistaa 150 mmk:ksi rakennuksineen ja kiinteine kalusteineen, kouluirtaimistoa lukuun ottamatta. Kaupunginhallitus oikeutettiin antamaan kaupungin täytetakausta tai harkitsemiensa lainojen osalta omavelkainen takaus yhtiön pääomamäärältään enintään 135 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisinmaksamisesta muiden ehtojen ollessa samat kuin edellä, paitsi

että taattavien lainojen vakuudeksi on luovutettava yhtiölle vuokratun, korttelin n:o 28221 tontin n:o 1 vuokraoikeuteen ja vuokra-alueella oleviin rakennuksiin kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 135 mmk:n jälkeen kiinnitetyt velkakirjat. Ministeriö vahvisti 17. 2. em. päätöksen (15. 1. 37 §, 12. 3. 224 §).

Mannerheimintien Yhteiskoulun Kannatusosakeyhtiön rakennuslainojen takaamisesta v. 1957 (ks. s. 18) tehtyä päätöstä päätettiin muuttaa siten, että kaupunginhallitus oikeutetaan antamaan kaupungin täytetakausta tai harkitsemiensa lainojen osalta kaupungin omavelkainen takaus yhtiön pääomamäärältään enintään 64 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta sillä ehdolla,

että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan yhtiölle vuokratun 18. kaupunginosan korttelin n:o 625 tontin n:o 1 vuokraoikeuteen ja vuokra-alueella oleviin rakennuksiin kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 64 mmk:n jälkeen kiinnitetyt velkakirjat ja muuten samoilla ehdoilla kuin edellä (23. 4. 371 §). Sisäasiainministeriö vahvisti 24. 5. päätöksen (18. 6. 525 §).

Kaupunginvaltuusto päätti vahvistaa *Rudolf Steiner-koulun kannatusyhdistyksen* toimesta rakennettavan koulurakennuksen ensimmäisen rakennusvaiheen hankintakustannukset 72 mmk:ksi rakennuksineen ja kiinteine kalusteineen, mutta kouluirtaimistoa lukuun ottamatta sekä

oikeuttaa kaupunginhallituksen antamaan kaupungin täytetakauksen tai harkitsemiensa lainojen osalta kaupungin omavelkaisen takauksen yhdistyksen pääomamäärältään enintään 65 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta samoilla ehdoilla kuin edellä sekä lisäksi siten,

että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan yhtiölle vuokratun 18. kaupunginosan korttelissa n:o 625 olevan tontin n:o 3 vuokraoikeuteen ja vuokra-alueella oleviin rakennuksiin kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parasta kiinnitysetuoikeutta heti tontin vuokramaksun sekä kadun kunnossa- ja puhtaanapitokustannusten vakuudeksi otettavien kiinnitysten jälkeen. Ministeriö vahvisti ko. päätöksen 24. 5. ja 8. 10. (23. 4. 372 §, 18. 6. 526 §, 10. 9. 667 §, 5. 11. 800 §).

Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa *Pohjois-Haagan Yhteiskoulu Oy:n rakennuslainojen takaamisesta* antamia päätöksiä siten, että kaupunginhallitus oikeutetaan antamaan kaupungin täytetakausta tai harkitsemiensa lainojen osalta kaupungin omavelkainen takaus yhtiön pääomamäärältään enintään 149.58 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta sillä ehdolla,

että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan yhtiölle vuokratun korttelin n:o 29135 tontin n:o 1 vuokraoikeuteen ja vuokra-alueella oleviin rakennuksiin kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 149.58 mmk:n jälkeen kiinnitetyt velkakirjat ja muuten samoilla ehdoilla kuin edellä. Sisäasiainministeriö vahvisti ko. päätökset 27. 2. ja 1. 7. (29. 1. 100 §, 26. 3. 279 §, 4. 6. 497 §, 6. 8. 599 §, v:n 1957 kert. s. 17).

Muuttaen v. 1956 (ks. s. 19) tekemänsä päätöstä kaupunginvaltuusto päätti vahvistaa *Oulunkylän Kiinteistö Oy:n korttelin* n:o 28090 tontille n:o 1 rakennettavan koulukiinteistön hankintakustannuksiksi 174.124 mmk tontille rakennettavine rakennuksineen, tontteineen ja kiinteine kalusteineen, josta ensimmäisen rakennusvaiheen kustannuksiksi lasketaan 122 mmk ja lisärakennuksen kustannuksiksi 52.124 mmk. Kaupunginhallitus oikeutettiin antamaan kaupungin täytetakausta tai harkitsemiensa lainojen osalta omavelkainen takaus yhtiön pääomamäärältään enintään 47 mmk:aan nousevien rakennuslaino-

jen ja niiden korkojen takaisin maksamisen vakuudeksi kaupunginvaltuuston em. päätöksellä myönnettyjen takausten lisäksi paitsi em. ehtoja lisäksi sillä ehdolla, että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan yhtiön omistaman em. tonttiin ja sille rakennettaviin rakennuksiin kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 151 mmk:n jälkeen kiinnitetyt velkakirjat. Päätös alistettiin ministeriön vahvistettavaksi (17. 12. 965 §).

Kaupunginvaltuusto päätti vahvistaa *Malmin Kaupalliset Oppilaitokset Oy:n* rakennuttaman Malmin kaupallisen keskikoulun rakennuskustannuksiksi 56.5 mmk kiinteine kalusteineen, mutta kouluirtoimistoa lukuun ottamatta sekä oikeuttaa kaupunginhallituksen antamaan kaupungin täytetäkäuksen tai harkitsemiensa lainojen osalta omavelkaisen takauksen yhtiön pääomamäärältään enintään 35 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta samoilla ehdoilla kuin edellä. Lisäksi oli taattavien lainojen vakuudeksi luovutettava yhtiön omistamaan korttelin n:o 38062 tonttiin n:o 1 ja sillä oleviin rakennuksiin kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 50.9 mmk:n jälkeen kiinnitetyt velkakirjat. Ministeriö vahvisti 6. 6. ja 15. 7. kaupunginvaltuuston päätökset (7. 5. 430 §, 18. 6. 552 §, 6. 8. 598 §, 10. 9. 641 §).

Herttoniemen Yhteiskoulun Kiinteistöosakeyhtiön rakennuslainojen takaamisesta v. 1956 (ks. s. 18) tehtyä päätöstä päätettiin muuttaa siten, että kaupunginhallitus oikeutettiin antamaan kaupungin täytetäkäuksen yhtiön pääomamäärältään enintään 89 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta sillä ehdolla, että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan yhtiölle vuokratun korttelin n:o 43125 tontin n:o 1 vuokraoikeuteen ja vuokra-alueella oleviin rakennuksiin kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 89 mmk:n jälkeen kiinnitetyt velkakirjat ja muuten samoilla ehdoilla kuin edellä. Sisäasiainministeriö vahvisti ko. päätöksen 27. 2. (29. 1. 99 §, 26. 3. 278 §).

Helsingin Käsityönopettajaopiston rakennuslainojen takaaminen. Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa Helsingin Käsityönopettajaopisto -nimisen säätiön rakennuslainojen takaamisesta v. 1957 (ks. s. 16) tekemänsä päätöstä siten, että kaupunginhallitus oikeutetaan antamaan kaupungin täytetäkäuksen tai harkitsemiensa lainojen osalta kaupungin omavelkainen takaus säätiön pääomamäärältään enintään 37.5 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta, paitsi em. ehtoja lisäksi sillä ehdolla, että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan säätiölle vuokratun 11. kaupunginosan korttelin n:o 322 tontin n:o 34 vuokraoikeuteen ja vuokra-alueella oleviin rakennuksiin kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka nauttivat sellaista kiinnitysetuoikeutta kuin kaupunginhallitus vahvistaa. Myöhemmin kaupunginvaltuusto päätti muuttaa em. päätöstään siten, että takaus koskisi pääomamäärältään enintään 87.5 mmk:aan nousevia rakennuslajinoja ja niiden korkoja. Lainojen vakuudeksi oli tällöin luovutettava em. tontin vuokraoikeuteen ja alueella oleviin rakennuksiin kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka nauttivat parempaa kiinnitysetuoikeutta kuin ensimmäisten 200 mmk:n suuruisen kiinnitysten jälkeen olevat kiinnitykset,

että kaupunginvaltuuston v. 1956 (ks. s. 16) säätiölle myöntämän 24 mmk:n lainan vakuudeksi luovutetaan edellisessä kohdassa mainittuun kiinteistöön kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka nauttivat parempaa kiinnitysetuoikeutta kuin ensimmäisten 200 mmk:n suuruisen kiinnitysten jälkeen olevat kiinnitykset. Vielä kaupunginvaltuusto päätti muuttaa eo. päätöstään siten, että taattavien lainojen vakuudeksi oli luovutettava ko. kiinteistöön kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 250 mmk:n suuruisen kiinnitysten jälkeen olevat kiinnitykset. Indeksiehtoisten lainojen ollessa kysymyksessä takaus koskee vain alkuperäistä lainamäärää. Sisäasiainministeriö vahvisti päätökset 19. 3., 29. 4. ja 15. 7. (26. 2. 190 §, 26. 3. 305 §, 23. 4. 340 §, 21. 5. 447 §, 18. 6. 551 §, 10. 9. 639 §).

Helsingin kaupungin käyttörahaston sääntöjen 3 § päätettiin muuttaa siten, että siirrot rahastoon keskeytetään, kun sen pääoma on noussut 4 mrd:iin mk:aan. Päätös alistettiin sisäasiainministeriön vahvistettavaksi (3. 12. 916 §, säädös kok. I : 15).

Kunnallisverotus. Kaupunginvaltuusto päätti, että kertomusvuodelta toimitettavassa taksoituksessa lapsivähennyksen suuruus on 40 000 mk ja asteittaisen tulon vähennyksen korkein määrä 80 000 mk (5. 11. 825 §).

Valtiovarainministeriölle päätettiin ehdottaa, että v. 1959 pidätettäisiin kunnallisveroa varten 12: 50 mk:n veroäyrin hinnan mukainen ennakko (22. 10. 783 §).

Kunnallistaksoituksessa sosiaalisilla perusteilla myönnettävien vähennysten enimmäismäärän muuttamiseksi olivat vt Procopé ym. tehneet v. 1956 (ks. s. 20) aloitteen, jossa oli mainittu kunnallisverotuksen muodostuvan raskaaksi sellaisille, esim. vanhuk- sille, sairaille ym., joiden veronmaksukyky oli heikentynyt. Huoltovelvollisuuden ym. samanlaisen syyn vuoksi sallittu korkein vähennysmäärä oli ollut 60 000 mk, mutta jos vanhuksella esim. korkean iän perusteella oli oikeus korkeimpaan sallittuun vähennykseen, ei toisilla perusteilla myönnettäviä vähennyksiä ollut otettu huomioon. Kunnallisvero- tuksessa sallittujen vähennysten enimmäismäärää ei ollut muutettu sitten v:n 1948, kun sen sijaan valtion jo aikaisemminkin suurempia vähennysoikeuksia oli v. 1956 vielä huomattavasti laajennettu. Kun kunnallisverotuksen vähennysten muuttaminen valtion sallimia vähennyksiä vastaaviksi ei sanottavasti vaikuttaisi kaupungin verotuloihin, olivat aloitteentekijät ehdottaneet, että kaupunginhallitusta kehoitettaisiin Suomen Kau- punkiliiton välityksellä ryhtymään toimenpiteisiin esitetyn muutoksen aikaansaamiseksi kunnallishallituksesta kaupungeissa annetun asetuksen 55 §:n 4a kohtaan. Verovirasto oli huomauttanut, että kunnallistaksoituksesta voimassa olevien säännösten perusteella voitiin em. syiden nojalla myöntää vähennyksiä varsin rajoitetusti. Asianmukaista olisi kunnallistaksoituksessa ottaa käytäntöön valtion tulo- ja omaisuusverotuksen mukai- nen järjestelmä, joten verovirasto oli puoltanut aloitteentekijäin esitystä. Kaupungin- valtuusto päätti kehottaa kaupunginhallitusta esittämään Suomen Kaupunkiliitolle, että kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen 55 §:n 4a kohtaa muutettaisiin veroviraston esittämällä tavalla. Samalla kaupunginvaltuusto päätti, ettei aloite antanut aihetta muihin toimenpiteisiin (15. 1. 40 §). Kaupunkiliiton hallitus oli käsitellyt asian ja tullut siihen tulokseen, ettei ollut asiallista tehdä valtioneuvostolle kaupunginhallituksen tarkoittamaa esitystä, koska kunnallisverotuksesta tehtäviä vähennyksiä koskevia sään- nöksiä oli 27. 1. annetulla lailla huomattavasti muutettu ja täydennetty. Lisäksi oli mm. kansaneläke ja eräät muut eläkkeet vapautettu kunnallisverotuksesta, joten sosiaalisten näkökohtien vaatimien vähennysten lisääminen kunnallisverotuksessa ei enää ollut yhtä tarpeellista kuin aikaisemmin. Sitäpaitsi sovelletaan uutta lakia jo kertomusvuoden taksoi- tuksessa, joten olisi syytä odottaa sen aiheuttamia tuloksia, ennen kuin ryhdytään toimen- piteisiin veroäyrien lukua ehkä oleellisestikin vähentävien lainmuutosten aikaansaamiseksi (7. 5. 426 §).

Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa verontasausrahaston 3 §:n, joka koski ko. rahast- on kartuttamista (3. 12. 917 §, säädös kok. I : 16).

Kaupunginvaltuusto päätti 12. 3. oikeuttaa kaupunginhallituksen ylittämään v:n 1957 talousarvion pääluokan Poistot, palautukset ja siirrot verontasausrahastoon kuuluvia ao. määrärahoja enintään 350 mmk. Kaupunginhallitus oli asian käsittelyn yhteydessä huo- mauttanut, että kertomusvuoden talousarvioehdotusta valmisteltaessa oli edellytetty veroäyrien määrän kasvavan n. 10 % palkanluontoisten tulojen osalta ja kiinteistötulojen osalta n. 7 %, elinkeinotulojen sen sijaan oletettiin jäävän ennalleen. Koska verovelvolli- ten määrässä ei ollut tapahtunut odotettua 4 000 lisäystä, oli laskelma palkkatulojen lisääntymisestä 10 %:lla ollut liian optimistinen. Veroäyrin hinnan mahdollisen nousun estämiseksi olisi verontasausrahastoon kaupunginhallituksen mielestä siirrettävä niin suuri määrä, että veroäyrin hinta voitaisiin vahvistaa pienemmäksi kuin teoreettinen laskelma aikanaan edellyttäisi. Verovirasto oli laskenut veroäyrin matemaattiseksi arvoksi 12:58, jonka jälkeen kaupunginhallitus oli tutkinut, olisiko mahdollisuuksia alentaa em. arvoa laatimalla lisätalousarvio. Lisätalousarviosta v. 1956 (kunn. as. kok. n:o 140) annetun lain mukaan voi kaupunginvaltuusto kaupunginhallituksen ehdotuksesta hyväksyä talous- arvion muutoksen, ennen kuin veroäyrin hinta on kunnallislain 119 §:n (v:n 1948 kunn. as. kok. s. 211) mukaisesti laskettu. Kaupunginhallituksen mielestä ei kuitenkaan ollut mah- dollista alentaa veroäyrin hintaa supistamalla menoja lisätalousarviossa, koska v. 1957 suoritettun devalvaation ja tapahtuneen kustannusten nousun vuoksi talousarvio oli osoittautunut erittäin kireäksi, ei liioin ollut mahdollisuutta merkitä lisätalousarvioon uusia tuloja. Kun veroäyrin hinnan vahvistaminen matemaattista arvoa alemmaksi olisi kuitenkin kaupunginhallituksen mielestä välttämätöntä, olisi se suoritettava siirtämällä tarkoitusta varten em. 350 mmk. Kaupunginhallituksen vähemmistön mielestä olisi asia pitänyt palauttaa rahatoimenjohtajalle lisätalousarvioehdotuksen laatimista varten siten

että veroäyrin lopulliseksi hinnaksi voitaisiin vahvistaa 12 mk. Kaupunginvaltuusto päätti siirtää verontasausrahastosta 350 mmk käytettäväksi kertomusvuoden veroäyrin hinnan alentamiseen (12. 3. 268 §, 6. 8. 621 §).

Vt Saastamoisen ym. aloitteen johdosta, joka koski lopullisen veroäyrin hinnan vahvistamista 11:50 mk:ksi kaupunginhallitus oli viitannut edellä esitettyyn ja kaupunginvaltuusto katsoi sen riittäväksi selvitykseksi (21. 5. 475 §, 6. 8. 622 §).

V:n 1959 talousarvio. Kertomusvuoden talousarviota laadittaessa otaksuttiin syksyllä 1957 toimeenpannun devalvoinnin johdosta mahdollisesti laajentuvan viennin vaikuttavan tasoittavasti myöskin työllisyystilanteeseen. Tässä suhteessa kehitys ei kuitenkaan vastannut odotuksia, vaan muodostui työllisyysvuosi 1957—1958 erittäin vaikeaksi jopa niin, että kaupungin perusosust työttömien sijoituksessa oli ylitettyä koko talvi- ja kevätkauden. Poikkeuksellisesti työttömyys jatkui vielä kesäkautena 1958, niin että kaupungin oli pidettävä työttömyyskortistonsa avoinna koko kesän. Taloudellisen toiminnan lamaan tullen vuoksi ei voitu olettaa työllisyystilanteen ainakaan lähitulevaisuudessa helpottuvan. Devalvaation vaikutuksen pysähtyessä hintataso pysyi huomattavan tasaisena ja tukkuhintaindeksit kääntyivät alenevaan suuntaan. Elinkustannusindeksi nousi toukokuusta 1957 lähtien 122 pisteestä kertomusvuoden syyskuuhun mennessä 132 pisteeseen eli 8.2 %. Lähiaikojen taloudellista kehitystä arvioidessa näyttää siltä, että ratkaisevaa parannusta saadaan odottaa ehkä pitkänkin aikaa. Kotimaisista tekijöistä on merkityksellisin kokonaistuotantoa ja työllisyyttä elvyttävien investointimahdollisuuksien parantuminen. Vaikka rahamarkkinoilla oli havaittavissa helpottumista, tilin kehitys tähän suuntaan kuitenkin ilmeisesti tapahtumaan melko hitaasti ja työllisyystilanteeseen se nähtävästi vaikuttaisi vasta v:n 1959 puolivälissä. Näin ollen työttömyystöitä varten on varattu pienempi määräraha kuin v. 1958. Lukuun ottamatta indeksin kohoamisesta mahdollisesti aiheutuvaa yhtä palkkojen korotusta ei kaupunginhallitus ole edellyttänyt hinta- ja palkkatasossa nousua v:n 1959 aikana. Talousarvioehdotuksen kautta linjan osoittama nousu v:n 1958 lukuihin verrattuna on aiheutunut siitä, että v:n 1958 talousarvio oli laadittu ennen devalvaation voimaan tuloa, kun taas v:n 1959 talousarvioehdotus on laadittu voimassa olevan hintatason pohjalla. Vaikka kaupunginhallitus v:n 1959 talousarvioehdotuksessaan on pyrkinyt supistamaan kunnallisveron mahdollisimman pieneksi, on veroäyrin hinta kuitenkin ollut vahvistettava 12:50 mk:ksi. Työttömyysmenojen suuren nousun vuoksi, niiden osuus veroäyrin hinnasta on 1 mk, on v:n 1959 talousarvioehdotus ollut laadittava 13 mk:n suuruisen veroäyrin mukaisesti. Lopullisesti taksoitettava määrä v. 1959 on 19 042 912 713 mk eli 753 043 565 mk enemmän kuin v. 1958. Kunnallisveron määrä tulisi olemaan v:n 1959 tulopuolesta n. 37.7 %, bruttolukuja käyttäen, v:n 1958 vastaavan luvun oltua 42.3 %. Verotuksella koottavaa määrää on markkamääräisesti voitu supistaa vain siten, että tulopuolelle on voitu merkitä huomattavasti enemmän lainoja kuin aikaisemmin, eli 1 853.3 mmk. Kunnallisveron määrää supistettaessa on myös edellytetty, että sähkötariffia korotettaisiin väliaikaisesti 10 %. Talousarvioehdotuksen menopuoli päättyy 39 258 592 216 mk:aan, mikä on 4 146 198 376 mk, eli n. 11.8 % enemmän kuin v. 1958. Varsinaisten menojen osalta on nettolisäys 2 373 545 463 mk eli n. 10.1 %. Pääomamenojen kohoaminen 11 536 350 481 mk:sta 13 309 003 394 mk:aan osoittaa n. 15.4 %:n nousua. Tuloa tuottavia pääomamenoja varten on merkitty 6 594 214 000 mk eli siis n. 8.8 % enemmän kuin v. 1958. Tuloa tuottamattomia pääomamenoja varten on merkitty 5 738 465 579 mk eli n. 20 % enemmän kuin v. 1958. Tällöin on kuitenkin otettava huomioon, että näihin menoihin sisältyy työttömyyden torjuntaan merkitty 1.4 mrd mk kertomusvuoden 250 mmk:n asemesta, joten tuloa tuottamattomia pääomamenoja varten on itse asiassa varattu 192 717 269 mk eli 4 % vähemmän kuin kertomusvuonna. Varatuilla ja kertomusvuodelta siirtyvillä määrärahoilla on kuitenkin laskettu voitavan varata työtä kaikille kaupungin ns. vakinaisille työntekijöille. Vaikka käyttötalousarvion menojen sidonnaisuus on pakottanut siirtämään tärkeitä investointeja vastaisuuteen, on kaupunginhallitus kuitenkin pyrkinyt siihen, ettei kaupungin luonnollinen kehitys sen vuoksi vaikeutuisi. Talousarvion tasapainoittamiseen on käytetty v:n 1957 säästöä 773.9 mmk, sen sijaan ei kertomusvuodelta ole merkitty säästöä, koska ko. vuoden tuloksen oletetaan muodostuvan tappiolliseksi. Mikäli v:n 1957 tilinpäätös ei olisi osoittanut em. säästöä, vaan ko. summa olisi jouduttu merkitsemään verotuloina koottavaksi, olisi veroäyrin hinnaksi tullut 13:43 mk. Varsinaisten tulojen, ilman veroja, arvioidaan nousevan v:n 1958 talousarvion mukaisesta

11 140 146 702 mk:sta 13 218 669 581 mk:aan, lisäys noin 18.7 %. Tällöin on tuloiksi laskettu myös laitosten keskeiset tilityserät. Pääomatulojen nousu 2.5 mrd mk:sta 3.24 mrd mk:aan merkitsee n. 29.6 %:n nousua. Osoituksina lainavaroista on merkitty 1 853.3 mmk eli viisi kertaa enemmän kuin kertomusvuonna. Palkkamenot ovat n. 12 878.5 mmk eli n. 49.6 % varsinaisten menojen nettosummasta. Sosiaaliset avustuspäärahat kaupunginhallitus on merkinnyt ao. jakokomitean esittämällä tavalla. Tällöin on yleensä lähdetty siitä, että avustettavien laitosten ja järjestöjen tukeminen on edullisempaa kuin niiden ottaminen kokonaan kaupungin haltuun. Eräissä tapauksissa kaupunki on tehdyn sopimuksen perusteella velvollinen suorittamaan avustuksen sopimuksen mukaisesti. Taidelaitosten avustuksia on yleensä korotettu 5 %. Opetustoimen alaan kuuluvat avustukset on merkitty talousarvioon entisen mukaisesti, koska ko. jaon uudelleen järjestelyä varten asetetun komitean mietintö ei vielä tällöin ollut käytettävissä. Yleisen kunnallishallinnon menot olivat nousseet 136 883 267 mk, josta suurin osa oli varattu palkkojen ja eläkkeiden nousuun sekä palkkajärjestelyihin. Terveystieteiden menot oli merkitty talousarvioon kaupunginvaltuuston 15. 1. (ks. s. 29) vahvistaman organisaation mukaisesti. Uuden 1. 8. (ks. s. 49) voimaan tulleen kansakoululain vaikutuksesta kansakoulujen menoihin ei vielä ollut tietoja. Sairaanhoidon menojen lisäys oli n. 438.3 mmk, jonka aiheuttivat mm. Malmin sairaalan laajentaminen, kaupungille ostettu Nummelan sairaala sekä Kauniaisten hoitokodin aiheuttamat menot. Huoltotoimen kustannukset ovat nousseet 1 180.4 mmk:lla, josta suurimman osan eli 672 mmk muodosti kansaneläkkeiden tukiosien kustannukset, jotka on siirretty erinäisten sosiaalisten tehtävien pääluokasta huoltotoimen pääluokkaan. Lisäksi on lamakausi aiheuttanut avohuoltomenoissa voimakkaan nousun. Lastensuojelun kustannukset ovat nousseet 48.7 mmk edellisestä vuodesta. Nousun ovat pääasiassa aiheuttaneet mm. perhehoidon kustannukset ja yksityisten laitosten hoitomaksut. Vesilaitoksen ylijäämäksi on oletettu 162.6 mmk ja mikäli sähkötariffeja korotetaan, sähkölaitoksen ylijäämäksi 732.9 mmk. Kaasulaitoksen sen sijaan oletettiin tuottavan 36.2 mmk tappiota. Liikennelaitoksen otaksuttu tappio on 538.1 mmk. Satamalaitoksen taas on arvioitu tuottavan n. 330 mmk:n ylijäämän. Lainoituksen nousua huomattavasti kertomusvuoteen verrattuna ovat korko- ja lainakustannukset myös nousseet 60.9 mmk:lla, suurin lisäys 34.5 mmk aiheutuu vakautetun velan korosta. Velankuoleetusmenot ovat nousseet 282 mmk. Kunnallisverojen poistoja ja palautuksia varten on merkitty 600 mmk. Käyttörahoon on sääntöjen mukaan siirtynyt 271 521 419 mk palautuvia siirtomäärärahoja. Verontasausrahoon on merkitty siirrettäväksi 200 mmk. V:n 1958—1963 sijoitusohjelman mukaan olisi investointeihin käytettävä yht. 88 207 mmk, josta v:n 1959 pääomamenoja varten oli edellytetty 13 588 mmk. V:n 1959 talousarvioehdotukseen on kuitenkin ko. menoja varten voitu varata vain n. 12.3 mrd mk, joista työttömyystöitä varten 1.4 mrd mk, kun sen sijaan investointiohjelmassa oli edellytetty tältä osin vain 200 mmk:n kustannuksia. Kireän rahatilanteen vuoksi oli asuntotuotantoa varten voitu varata vain 900 mmk, josta n. 400 mmk aikaisempien rakennustöiden loppuunsaattamista varten. Kaupungin kehittämismahdollisuuksien turvaamista varten ostettavia tiloja, tontteja ja huoneistoja varten on varattu vain 175 mmk.

V:n 1957 tulojen perusteella maksuunpantujen veroäyrien lukumäärä on tutkijalautakunnan muutokset ja oikaisut huomioon ottaen 1 476 004 811 äyriä. Palkasta ym. henkilökohtaisista tuloista maksuunpantujen veroäyrien lukumäärä on 1 119 749 978 ja kiinteistöistä saatujen veroäyrien luku 62 223 183 sekä liikkeenharjoittajien ym. osalta 294 031 650. Verovapaiden talletusten perusteella myönnettävä, enintään 30 000 mk:n vähennysoikeus vaikuttaa myös pienentävästi palkkaluontoisten veroäyrien määrään. Kun siis palkkaluontoisten tulojen on arvioitu kertomusvuonna lisääntyvän n. 2.2 %, kiinteistötulojen verotuoton vähenevän n. 3.5 % ja elinkeinotulojen alenevan n. 8 %, tulisi kertomusvuoden tulojen perusteella maksuunpantujen veroäyrien lukumäärä olemaan suunnilleen sama kuin v. 1957 eli 1 476 000 000 veroäyriä, jota lukua on käytetty määrättäessä talousarviovuoden veroäyrien hinnaksi 12:50 mk. Kaupungin menojen jatkuvan nousun vuoksi on talousarvioehdotus kuitenkin ollut laadittava 13 mk:n veroäyrien hinnan mukaisesti. Veroäyrien hintaa osoittavasta laskelmasta oli käynyt ilmi, että v:n 1959 lopullisesti taksoitettava määrä oli 19 042 912 713 eli 922 500 000 mk pienempi kuin talousarvioon merkittyjen menojen ja muiden kuin verotulojen erotus. Käytännössä oleva veroäyrien hinnan laskemistapa, jonka mukaan kunnan lopullisia menoja saadaan

rahoittaa ennakkovaroilla, oli johtanut siihen, että lopullisen verorasituksen toteuttaminen on suurelta osalta siirtynyt vuodesta toiseen.

Lopuksi kaupunginhallitus oli todennut, että kaupunginvaltuustossa oli tehty useita määrärahojen merkitsemistä talousarvioon koskevia aloitteita:

Vtt Olavi Laine ja Kauhanen ym. olivat v. 1956 (ks. s. 44) tehneet aloitteen nuorisotalon rakentamiseksi Vallilaan. Rahoitusvaikeuksien vuoksi ei talousarvioehdotukseen ollut voitu ottaa määrärahaa sitä varten.

Vt Vanhanen ym. tekivät kertomusvuonna (ks. s. 89) aloitteen, jossa pyydettiin tutkimaan, miten kuntalaisille järjestettäisiin mahdollisimman joustavat kulkumahdollisuudet esikaupunkialueella sijaitseviin julkisiin rakennuksiin sekä rakentamaan kiireellisesti Pakilan Kyläkunnantieltä kevytrakenteinen valaistu tie urheilukentän ohitse uudelle kansakoululle. Kaupunginhallitus oli ilmoittanut harkitsevansa ko. tien rakentamista työttömyystyönä. Muita tieyhteyksiä oli viime vuosina parannettu ja tullaan vastaisuudessaakin harkitsemaan liikenneyhteyksiä parantamista alueiden suunnittelu- ja rakentamisvaiheiden yhteydessä.

Vt Ehrnrooth ym. olivat myös tehneet kertomusvuonna aloitteen (ks. s. 80), jossa oli esitetty määrärahan ottamista v:n 1959 talousarvioehdotukseen Herttoniemen vanhusten asuntolan rakentamista varten. Kaupunginhallitus ilmoitti harkitsevansa ko. asuntolan rakennuttamista työllisyyslainan turvin, jos kaupungille mainittuja lainoja myönnetään.

Vt Saastamoinen ym. olivat 4. 6. tehneet aloitteen (ks. s. 80), jossa oli esitetty sellaisten tonttialueiden hankkimista kaupungille, joihin voitaisiin rakentaa kerrostaloja. Samalla oli ehdotettu 1 500 mmk:n määrärahan merkitsemistä v:n 1959 talousarvioehdotukseen asuntorakennustoiminnan tukemista varten. Kaupunginhallitus oli ilmoittanut jo v. 1956 asettaneensa komitean tutkimaan, miten taloudellisimmin voitaisiin rakentaa asuntoja vähävaraisille lapsiperheille ja miten suunnitelmallisimmin voitaisiin rakentaa kaupungin epätaloudellisesti käytetyille tonteille. Asia oli käsitelty kaupunginvaltuustossa 26. 2. eikä uuden komitean asettamista nyt pidetty tarpeellisena (ks. s. 80). Vt Thorström ym. olivat niin ikään tehneet kertomusvuonna (ks. s. 38) aloitteen 1 mmk:n avustusmäärärahan merkitsemisestä ko. talousarvioon Syöpäsäätiön ylläpitämän poliklinikan tappion korvaamiseksi helsinkiläisten tutkittavien osalta sekä 1 mmk:n avustusmäärärahan merkitsemistä varten yhdistyksen valistus- ja torjuntatyötä varten. Kaupunginhallitus ei ollut katsonut voivansa ottaa talousarvioehdotukseen esitettyä uutta määrärahaa, mutta oli sen sijaan korottanut avustuksen 1 mmk:ksi.

Vt Saastamoinen ym. olivat 24. 9. (ks. s. 15) tehneet aloitteen 2 mrd:n mk:n pitkäaikaisen ja edullisilla maksuehdoilla myönnettävän lainan hankkimiseksi työllisyyden turvaamista varten. Kaupunginhallitus oli huomauttanut, että osoituksena lainavaroista oli pystytty merkitsemään 1 850 mmk eli huomattavasti enemmän kuin aikaisemmin. Työttömyyden torjuntaa varten oli myös merkitty 1 400 mmk.

Esitettyihin selvityksiin viitaten kaupunginhallitus oli esittänyt, etteivät vtt Laineen, Kauhasen, Vanhasen, Ehrnroothin, Saastamoisen sekä Thorströmin tekemät aloitteet antaisi aihetta enempään toimenpiteisiin.

Teattereille ja Oopperalle myönnettävien avustusten ehdoksi asetettiin kuten aikaisemminkin, että Ruotsalainen Teatteri ja Kansanteatteri antaisivat vähintään 25, Kansallisteatteri ja Helsingin Työväenteatteri 10 sekä Suomen Kansallisooppera vähintään 8 näytäntöä puolesta tai sitä huokeammasta lipun hinnasta.

Edelleen kaupunginhallitus ehdotti, että valtuusto hyväksyisi selonteon väkijuomayhtiön voittovarojen käytöstä.

Vielä kaupunginhallitus oli ehdottanut, että se kassatilanteen niin vaatiessa oikeutettaisiin tarvittaessa ottamaan myös indeksiehtoista lainaa, jonka ylimmäksi rajaksi olisi määrättävä 3 mrd mk, että kaupunginhallitukselle myönnettäisiin oikeus muuttaa talousarvion 1. — 22. pääluokkaan sisältyvien kokonaismäärärahojen jakoa tilisäännön 20 §:n 3 momentin määräyksiä noudattaen (v:n 1955 kunn. as. kok. n:o 55), ettei tuloa tuottavien ja tuloa tuottamattomien pääomajoukkojen pääluokkaan kuuluvia siirtomäärärahoja saisi käyttää ilman kaupunginhallituksen suostumusta sekä että kaikki ne lauta- ja johtokunnat sekä virastot ja laitokset, joiden talousarvioehdotuksiin on liittynyt kalustonhankintaa koskeva yksityiskohtainen luettelo tai ohjelma, velvoitettaisiin ennen hankintatilausten tekemistä alistamaan määrärahan puitteisiin sopeutettu yksityiskohtainen hankintaohjelma kaupunginhallituksen yleisjaoston hyväksyttäväksi.

Sen jälkeen kun kaupunginhallitus 13. 11. oli käsitellyt loppuun edellä selostetun talousarvioehdotuksensa v:ksi 1959 oli ilmaantunut seikkoja, jotka aiheuttivat muutoksia ehdotettuihin määrärahoihin. Muutokset esitettiin kaupunginvaltuustolle 10. 12., joka teki esitykseen vielä eräitä muutoksia ja palautti asian kaupunginhallitukselle, minkä jälkeen kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä talousarvioehdotuksen v:ksi 1959 (10. 12. 945 §, 17. 12. 967 §, khn mtö n:o 20, 21 ja 32).

Talousarvion pääluokkien ja osastojen loppusummat sekä menojen ja tulojen lisäykset (+) ja vähennykset (—) v:een 1958 verrattuna käyvät ilmi seuraavasta yhdistelmästä:

M e n o t

Varsinaiset menot

	mk		mk
1. Yleinen kunnallishallinto	2 939 474 508	+	136 883 267
2. Oikeus- ja järjestystoimi	914 810 993	+	80 194 539
3. Palotoimi	327 895 850	+	13 112 930
4. Terveystenhoito	575 759 339	+	111 441 867
5. Sairaanhoido	4 464 591 121	+	438 267 587
6. Huoltotoimi	3 175 573 960	+ 1	180 397 239
7. Lastensuojelu	781 981 156	+	48 734 366
8. Erinäiset sosiaaliset tehtävät	794 810 314	—	451 941 685
9. Opetustoimi	3 511 244 444	+	97 230 113
10. Sivistystoimi	423 278 710	+	20 650 970
11. Kiinteistöt	1 438 675 840	+	56 600 030
12. Yleiset työt	2 392 044 952	+	99 403 122
13. Liikennelaitos	538 103 070	+	106 345 300
14. Satamat	1 679 098 745	+	95 956 837
15. Teurastamo	188 034 670	+	3 027 570
16. Elintarvikekeskus	426 196 190	+	82 244 075
17. Teollisuuslaitokset	36 198 619	—	6 981 421
18. Puutavara- ja polttoainetoimisto	—		—
19. Korot ja lainakustannukset	531 966 341	+	60 928 757
20. Poistot, palautukset ja siirrot verontasausrahas- toon	809 850 000	+	201 050 000
Yhteensä	25 949 588 822	+	2 373 545 463

Pääomamenot

21. Tuloa tuottavat pääomamenot	6 594 214 000	+	533 389 000
22. Tuloa tuottamattomat pääomamenot	5 738 465 579	+	957 282 731
23. Velan kuoletus	976 323 815	+	281 981 182
Yhteensä	13 309 003 394	+	1 772 652 913
Kaikkiaan	39 258 592 216	+	4 146 198 376

T u l o t

Varsinaiset tulot

1. Yleinen kunnallishallinto	169 760 000	+	46 805 000
2. Oikeus- ja järjestystoimi	32 109 800	—	200 000
3. Palotoimi	14 439 620	+	2 689 760
4. Terveystenhoito	96 997 162	—	39 268 268
5. Sairaanhoido	1 418 313 735	+	460 745 735
6. Huoltotoimi	794 363 720	+	69 694 240

	mk		mk
7. Lastensuojelu	118 298 080	+	2 782 260
8. Erinäiset sosiaaliset tehtävät	131 617 291	+	8 053 949
9. Opetustoimi	765 998 213	+	67 679 418
10. Sivistystoimi	37 358 344	+	137 732
11. Kiinteistöt	2 266 755 366	+	265 784 901
12. Yleiset työt	768 292 703	+	31 754 480
13. Liikennelaitos	—		—
14. Satamat	2 009 108 000	—	31 616 000
15. Teurastamo	194 255 000	+	3 558 845
16. Elintarvikekeskus	430 000 000	+	58 000 000
17. Teollisuuslaitokset	895 553 629	+	620 325 509
18. Puutavara- ja polttoainetoimisto	1 370 000	—	3 545 000
19. Korot ja osingot	3 074 078 918	+	514 440 318
20. Verot	20 172 412 713	—	239 932 530
Yhteensä	33 391 082 294	+	1 837 890 349

Pääomatulot

21. Kaupungin omaisuudesta saadut pääomatulot ...	3 240 339 721	+	739 411 151
22. Lainavarat	1 853 284 145	+	1 503 284 145
Yhteensä	5 093 623 866	+	2 242 695 296
Säästö edelliseltä vuodelta	773 886 056	+	65 612 731
Kaikkiaan	39 258 592 216	+	4 146 198 376

Komitean asettaminen tarkistamaan talousarvion varsinaisia menoja. Vt Modeen ym. tekivät v. 1957 (ks. s. 26) aloitteen, jossa olivat todenneet pääomamenojen osuuden jatkuvasti pienentyneen talousarviossa varsinaisten menojen samanaikaisesti noustessa. Samalla he olivat ehdottaneet komitean asettamista tarkistamaan talousarvion varsinaisia menoja. Kaupunginhallitus oli ilmoittanut 2. 1. (ks. s. 132) asettaneensa kaupunginvaltuuston puheenjohtajan johdolla toimivan komitean suorittamaan aloitteessa tarkoitettua tehtävää. Komitean jäseniksi oli valittu valtuustoryhmien puheenjohtajat. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. riittäväksi selvitykseksi (15. 1. 41 §).

3. Oikeus- ja järjestystointa koskevat asiat

Maistraatin avoinna olleeseen maistraatinsihteerin virkaan valittiin varat. Eeva Hämäläinen (10. 9. 644 §, 19. 11. 849 §) ja samoin avoinna olleeseen oikeusneuvosmiehen virkaan varat. Arne Wennerqvist (29. 1. 82 §, 26. 3. 288 §).

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti asettaa ehdolle maistraatin asemakaava- ja rakennusasiain käsittelyä varten tarvittavan lisäjäsenen toimeen kolmivuotiskaudeksi 1959—1961 asemakaavapääll. Väinö Tuukkasen, asemakaava-arkkit. Olavi Terhon ja yleiskaava-arkkit. Olof Steniuksen (3. 12. 899 §).

Ulosottovirastoon päätettiin 1. 7. lukien perustaa 15. palkkaluokkaan kuuluva apulaiskirjanpitäjän virka. Erinäisiin hallintomenoihin kuuluvista ao. määrärahoista myönnettiin 239 000 mk mainitun viranhaltijan kertomusvuoden palkan suorittamista varten (18. 6. 530 §).

Rakennustarkastustoimistoon päätettiin 1. 3. lukien perustaa 26. palkkaluokkaan kuuluva rakennusmestarin virka, jonka palkan maksamista varten kertomusvuonna myönnettiin 668 000 mk erinäisiin hallintomenoihin kuuluvista ao. määrärahoista (29. 1. 84 §).

Merkittiin tiedoksi, että lääninoikeus ei ollut ottanut tutkittavakseen rakennustark. Salon valitusta, joka koski rakennustarkastustoimiston viranhaltijain oikeutta periä itselleen eräitä korvauksia, koska valitus oli jätetty lääninhallitukselle liian myöhään. Myöskin korkein hallinto-oikeus oli hylännyt valituksen, eikä ollut suostunut rakennustark.